

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ
Кафедра історії і теорії мистецтва

**Реферат для вступу в аспірантуру / докторантуру:
структура, вимоги, правила оформлення**

Методичні рекомендації

Львів 2019

Костюк І. В. Реферат для вступу в аспірантуру/ докторантуру: структура, вимоги, правила оформлення. Методичні рекомендації. Львів : ЛНАМ, 2019. 24 с.

Рецензенти:

Левкович Наталія Ярославівна, доктор мистецтвознавства, доцент кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв

Рибак Оксана Зіновіївна, доктор історичних наук, професор кафедри історії і теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв

З М І С Т

Складові частини реферату та вимоги до них	4
Правила оформлення реферату	15
Мова і стиль реферату	17
Додатки	19

ВСТУП

Наукова доповідь (реферат) для вступу до аспірантури — це наукова робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою і передбачає виклад самостійно проведеного дослідження з належним науковим апаратом.

Наукова доповідь (реферат) повинна відповідати вимогам до наукової публікації, які регламентуються Державним стандартом України. Реферат повинен відповідати вимогам поглибленого дослідження сучасних проблем у сфері мистецтвознавства, найновіших досягнень у царині історії та теорії мистецтва. Тематика реферату повинна бути пов'язана з напрямом науково-дослідницьких робіт кафедри, яка є профільною для здобувача освітнього рівня.

Загальні вимоги:

- чіткість та логічна послідовність викладу матеріалу;
- переконливість аргументації;
- стислість і точність формулювань;
- обґрунтованість висновків та пропозицій щодо проведення досліджень у майбутній дисертації.

У науковій доповіді (рефераті) повинні бути відображеними:

- актуальність тематики дослідження, місце досліджуваної проблеми у сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі, відповідність теми сучасному стану науки;
- обґрунтування обраного напрямку досліджень, методів і їх порівняльна оцінка у вітчизняній і зарубіжній науці;
- аналіз і узагальнення наявних результатів;
- розроблення загальної методики проведення досліджень і на етапі підготовки наукової доповіді (реферату), і методики, яка буде використовуватися у майбутньому дослідженні;
- елементи новизни та практична цінність передбачуваної роботи.

Структура реферату

Складовими частинами реферату є:

- титульний аркуш (додаток 1);
- зміст;
- перелік умовних скорочень (за необхідності);
- вступ;
- розділи основної частини;
- висновки;
- список використаних джерел;
- список ілюстрацій;
- додатки (ілюстрації).

До оформлення кожної структурної частини ставляться певні вимоги.

ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ повинен містити:

- назву міністерства, назву навчального закладу, кафедри, де було виконано роботу;
- прізвище, ім'я, по батькові вступника до аспірантури;
- тема реферату;
- шифр і найменування спеціальності;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали наукового керівника, місце для підпису;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали рецензента, місце для підпису;
- місто і рік.

У **ЗМІСТІ** зазначаються назви та номери початкових сторінок усіх складових частин реферату — перелік умовних скорочень, вступ, розділи, висновки і т.д. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, у самому тексті роботи заголовки розділу друкують з нового рядка. Підрозділи друкують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку: “2.3” (третій підрозділ другого розділу). У тому самому рядку зазначається назва підрозділу. За тим самим принципом нумерують пункти в межах кожного підрозділу: “2.2.3” (третій пункт другого підрозділу другого розділу). У тому самому рядку

зазначається назва пункту. Нумерація ведеться арабськими цифрами (див. Додаток 2).

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ подається окремою сторінкою, якщо в роботі вжито спеціальні позначки або маловідомі скорочення (скорочення на зразок *p.*, *ст.*, *n.e.* вважаються загальновідомими). Перелік умовних скорочень друкують двома колонками: ліворуч за абеткою символ чи скорочення (спочатку кириличні, потім — латинкою), праворуч — їх детальне розшифрування (див. Додаток 3). Якщо окремі позначки чи скорочення повторюються менше, ніж тричі, у перелік їх не вносять, а розшифрування подають у тексті при першому згадуванні.

ВСТУП — розкриває сутність і стан наукової проблеми, її значущість, підстави та вихідні положення для опрацювання теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Ця частина атестаційної роботи має особливо велике значення, оскільки саме тут автор окреслює обрані шляхи наукових пошуків, доводить актуальність роботи та обґрунтовує обрану методикою дослідження, ставить дослідження у певні хронологічні та територіальні рамки, формулює мету й завдання роботи.

Обов'язкові елементи вступу (у тексті їх назви виділяються жирним шрифтом, рубрикуються окремими абзацами):

Актуальність обраної теми — у цій частині вступу висвітлюють сутність проблеми, показують межу між знанням і незнанням з предмета дослідження. Для цього подають короткий огляд літератури, який має приводити до логічного висновку, що тема не розкрита або розкрита частково, лише в одному аспекті. Такий огляд повинен засвідчити ознайомленість студента зі спеціальною літературою, вміння синтезувати джерела, критично розглядати, виділяти суттєве, оцінювати зроблене попередніми дослідниками. Матеріал повинен бути систематизований у певній послідовності, про що автор сам вказує (не обов'язково хронологічній, можна за територіальним принципом, за значущістю та ґрунтовністю джерел, усе залежить від теми). Укладаючи огляд літератури, слід не описувати книги загалом, а

простежувати в них дослідження обраної тематики. Аналізувати слід і видання, які побічно стосуються тематики дослідження (з історії, естетики, філософії, психології творчості, історії культури обраного регіону). Не можна робити поспішних заяв, що саме авторові належить першість у дослідженні теми, це можна зробити лише після ретельного та всебічного вивчення літературних джерел і консультацій з фахівцями.

Мета дослідження і поставлені завдання. Визначення мети є одним з найважливіших засадничих завдань вступу до атестаційної роботи, оскільки треба в одному-двох реченнях сформулювати провідну ціль усієї праці. Для конкретизації загальної мети слід вказати завдання, які автор ставить перед собою для досягнення цієї мети. Завдання формулюються як перерахунок (вивчити..., описати..., встановити..., виявити..., довести..., систематизувати..., класифікувати..., простежити...). Не можна формулювати завдання за допомогою віддієслівних іменників (“вивчення”, “аналіз” і т.д.), оскільки ми вказуємо таким чином на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Вирішення поставлених завдань становить зміст розділів наукової роботи, мета й поставлені завдання повинні логічно впливати з формулювання теми дослідження. До кожного з поставлених завдань слід буде написати результати його виконання при укладанні загальних висновків до роботи. Якщо при завершенні роботи стане зрозуміло, що якесь завдання виконати не вдалося, слід його забрати з переліку завдань у вступі.

Приклад формулювання мети і завдань: *“**Мета** дослідження — з’ясувати особливості художніх практик в урбаністичних просторах Західної України кінця ХХ — початку ХХІ ст., виявити та систематизувати традиційні форми та новітні мистецькі моделі, окреслити тенденції та перспективи їх розвитку. Відповідно до мети визначено основні **завдання** дослідження:*

— *проаналізувати літературу з досліджуваної проблеми, окреслити коло джерел і методик дослідження;*

— *охарактеризувати досвід функціонування мистецтва в міському просторі в Західній Європі та США, його соціокультурне значення;*

— *узагальнити український досвід репрезентації мистецтва в урбаністичних середовищах;*

— виявити та систематизувати традиційні моделі мистецьких практик у містах Західної України, окресливши їхню візуально-естетичну специфіку;

— дослідити нові моделі урбаністичного мистецтва, створені художниками західноукраїнського регіону;

— з'ясувати визначальні тенденції та проблемні аспекти реалізації урбаністичних мистецьких проєктів у містах регіону, окресливши перспективи та напрямки їхнього розвитку. (Єфімова А.В. Художні практики в урбаністичних просторах кінця ХХ — початку ХХІ століття (досвід Західної України) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.05 «Образотворче мистецтво». — Львів : ЛНАМ, 2017. — С. 2).

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт — це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обране для вивчення. В об'єкті обирається частина, яка є предметом дослідження, на неї спрямовується увага дослідника. Саме предмет дослідження визначає тему роботи. Щоби правильно визначити об'єкт і предмет дослідження, не плутаючи їх між собою, слід пам'ятати — об'єкт дослідження і предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове. Об'єкт і предмет дослідження повинні бути зазначені вже в самій темі роботи. Наведемо кілька прикладів грамотно сформульованих тем: “Кована металопластика фабрики І. Левинського в контексті художнього металу Галичини кінця ХІХ — початку ХХ ст.”, “Становлення дизайну костюму в Україні другої половини ХХ ст.: соціокультурний аспект”. Не можна назвати вдалим наступне формулювання теми: “Дерев'яна різьба Гуцульщини ХVІІ — ХІХ ст.”, оскільки тут вказаний лише об'єкт дослідження і хронологічні рамки, а предмета дослідження нема.

Наведемо приклад визначення об'єкта і предмета дослідження:

“Об'єкт дослідження — традиційні та новітні мистецькі форми в просторі сучасного міста.

Предмет дослідження — характер функціонування та образно-візуальна специфіка мистецьких творів в урбаністичних просторах Західної України кінця ХХ — початку ХХІ ст. (Єфімова А. Художні практики в урбаністичних просторах кінця ХХ — початку ХХІ століття (досвід Західної України) : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.05
«Образотворче мистецтво». — Львів : ЛНАМ, 2017. — С. 2).

Методика роботи — подається не відірвано від роботи, а зі стислим з'ясуванням, що саме досліджується тим чи іншим методом, в якому саме розділі, яка саме проблема. Подаємо лише перелік основних методів наукового дослідження (їх опису присвячено окремий розділ): історичний, порівняльний, метод ідеалізації, системний підхід, аналіз і синтез та ін.

Наведемо приклад формулювання методики дослідження у вступі:
«Методика дослідження продиктована характером матеріалу, метою та завданнями дослідження. В основу дослідження покладено загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного рівнів: спостереження, порівняння, абстрагування, аналогії, узагальнення, систематизації, мистецтвознавчого аналізу, синтезу, індукції та дедукції. У роботі використана комплексна методика, яка узагальнює досвід попередніх досліджень, що ґрунтується на бібліографічних і фактологічних матеріалах і застосовує і загальнонаукові, і спеціальні методи дослідження. Принципи висвітлення фактологічного матеріалу побудовані на синхронному окресленні розвитку мистецтва прикрас у Європі та в Україні, виявленні основних мистецьких тенденцій. Дослідження має міжгалузевий характер і ґрунтується на конкретних артефактах. Метод мистецтвознавчого аналізу та метод синтезу використано для виявлення художніх особливостей творів» (Кравченко М.Я. Мистецтво прикрас в Україні останньої третини ХХ — початку ХХІ століття: європейський контекст, художні особливості, персоналії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.06 «Декоративне мистецтво». — Львів, 2017. — С. 5-6).

Наукова новизна результатів дослідження — вказати відмінності від попередніх досліджень, лаконічно викласти нові наукові положення, які автор запропонував особисто (можна починати формулювання наукової новизни результатів дослідження словами “комплексно досліджено...”, “простежено і визначено...”, “з’ясовано вплив”, “вдосконалено...”, “доповнено...”, “введено в науковий обіг”, “дістало подальший розвиток...”, “розроблено метод...”, “створена концепція, що узагальнює...”, “запропоновано нову систематизацію...” та ін.).

Приклад формулювання наукової новизни: *«Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше: комплексно досліджено проблеми творення скульптурного портрета у львівському мистецькому середовищі другої половини ХХ століття; зібрано, проаналізовано та систематизовано значний обсяг фактологічного матеріалу, який охоплює непростий і суперечливий період історії українського мистецтва; львівський скульптурний портрет розглядається як окремий різновид станкової скульптури в контексті актуальних історико-культурних і соціально-політичних процесів. Висновки, отримані в процесі роботи, дають змогу збагатити наукову базу історії вітчизняної скульптури. Проаналізовані зразки скульптурного портрета доповнюють комплекс наукових досліджень скульптури в Україні другої половини ХХ століття (Гончарук О. Львівський скульптурний портрет другої половини ХХ століття: композиційні моделі та образно-пластична структура : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.05 «Образотворче мистецтво». Львів, 2017. — С. 3).*

Практичне значення дослідження — як можна використати результати дослідження, в якому напрямі можна його продовжити, розвинути, що доповнити (дослідження може стати матеріалом для підручника, посібника, може стати темою лекційних занять, окремого навчального курсу). Якщо робота має більш прикладне спрямування, висвітлюють результати практичного використання отриманих результатів — це можуть бути нові методи, технології, речовини, засоби, які можна використовувати в окремих сферах науки та галузях виробництва.

Наведемо приклад формулювання практичного значення наукового дослідження: *«Практичне значення роботи визначає можливість використання її теоретичних положень і основних висновків у процесі наступних досліджень українського мистецтва від останньої третини ХХ ст. до сьогодення, зокрема поглибленого вивчення творчого доробку сучасних художників. Матеріали дослідження можуть бути використані для формування лекційного матеріалу в навчальних курсах історії декоративно-ужиткового мистецтва та концептуальних проблем мистецтва ХХ — ХХІ ст.» (Кравченко М.Я. Мистецтво прикрас в Україні останньої третини ХХ — початку ХХІ століття: європейський контекст, художні*

особливості, персоналії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.06 «Декоративне мистецтво». — Львів, 2017. — С. 6).

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Перший розділ реферату вступника до аспірантури — аналіз літератури за темою дослідження.

Аналіз літератури пишеться не за авторами, а за завданнями дослідження, правильно написаний огляд може бути завершеною статтею.

Завдання огляду літератури:

1. Ознайомлення з усіма матеріалами за темою дослідження, основними фундаментальними працями.
2. Виявлення напрямів, які викликають найбільший інтерес, ще недостатньо досліджені.
3. Отримання вихідного матеріалу для написання роботи.

Типовий план огляду літератури:

1. Загальна характеристика галузі дослідження, її значення у мистецтвознавстві, актуальність завдань, які стоять перед цією галуззю.
2. Класифікація основних напрямів дослідження у галузі:
  - а) які вже розроблені;
  - б) які перебувають на стадії опрацювання;
  - в) не розроблені;
  - г) відображення різних точок зору на проблему.
3. Детальний виклад результатів досліджень за кожним розділом класифікації.
4. Формування основних напрямів дослідження, які обрав автор, їхня актуальність і кінцева мета.

У наступних розділах основної частини розглядаються методика дослідження, узагальнюються здобутки попередників, викладаються результати власних досліджень з висвітленням того нового, що вноситься у опрацювання поставлених завдань. Зміст і назви розділів повинні точно відповідати темі реферату, повністю її розкривати. У розділах треба стисло, логічно й аргументовано викладати матеріал

згідно з вимогами до наукових праць (аналізу особливостей наукового стилю присвячено окремий розділ).

Кожен розділ повинен містити коротку суть на початку, обґрунтування його новизни і практичної цінності, закінчуватися має висновками (щоби не перевантажувати загальні висновки зайвими подробицями). Заголовки розділів повинні відображати зміст викладеного в них тексту. У тексті слід уникати повторів і пояснень очевидного. Кожен розділ починається з нової сторінки.

ВИСНОВКИ — закінчення наукової роботи, зумовлене логікою проведеного дослідження, синтез наукової інформації основної частини. Виклад послідовний, логічно співвіднесений з метою і конкретними завданнями, поставленими у вступі. У висновках визначається наукова новизна, теоретична значущість, практична цінність і перспектива подальших досліджень, тут не допускаються цитування і посилання на джерела. Висновки повинні засвідчити рівень професійної зрілості та наукової кваліфікованості автора. Обсяг висновків — 3-4 сторінки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Необхідну інформацію для реферату слід шукати в наукових та інформаційних виданнях. Під науковим розуміють видання, що містить результати теоретичних або експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації відомості про пам'ятки культури, архівні документи. Наукові видання бувають таких видів: монографія, автореферат, дисертація, препринт, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції.

Монографія — наукове видання, що містить повне та всебічне дослідження однієї проблеми або теми; належить одному або кільком авторам.

Автореферат дисертації — наукове видання у вигляді брошури, що містить реферат проведеного дослідження, яке подається на здобуття наукового ступеня.

Препринт — наукове видання, що містить матеріали попереднього характеру, опубліковані до виходу у світ видання, у якому вони можуть бути вміщені.

Збірник наукових праць — збірник, що містить дослідницькі матеріали наукових установ, навчальних закладів або товариств.

Матеріали наукової конференції — науковий неперіодичний збірник, що містить підсумки наукової конференції (програми, доповіді, рекомендації, рішення).

У рефераті не рекомендується використовувати навчальні видання (підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, методичні рекомендації), оскільки вони містять систематизовані відомості наукового або прикладного характеру, викладені у формі, зручній для вивчення та викладання, розраховані на учнів і студентів різного віку й освітнього рівня навчання. Це інформація, взята з великої кількості наукових видань, впорядкована, часто не містить відповідних посилань і є занадто узагальненою, щоби на її основі будувати нове наукове дослідження. Серед усієї сукупності навчальних видань можна використовувати хрестоматії — навчальні видання, що містять літературні, історичні й наукові твори або уривки з них.

Бібліографічні посилання — це сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю, згадані чи аналізовані в тексті інші матеріали та документи (їхні частини або групи документів), необхідні для загальної характеристики, ідентифікації та пошуку.

Дослідник зобов'язаний подавати посилання на всі джерела чи матеріали, які згадуються в науковому тексті, ті ідеї чи висновки, на підставі яких розробляються проблеми, завдання чи вирішуються питання, поставлені у статті, дисертації тощо. Це дає змогу відшукати цей документ і перевірити точність указаних даних, з'ясувати інформацію, обставини виникнення ідеї чи загального контексту дослідження.

Перелік видань подають у алфавітному порядку (спочатку кирилицею, потім — латинкою). Вказуються не лише цитовані видання, але й усі використані. Слід посилатися на останні видання, не можна посилатися на енциклопедії та довідники (це можна робити лише у виняткових випадках, обґрунтовуючи такі посилання — якщо, наприклад, про той чи інший об'єкт, явище чи особу іншої інформації немає, якщо цитована інформація є предметом критики автора), а також науково-популярні видання, газети (якщо ці газети не є об'єктом дослідження або єдиним бібліографічним джерелом).

При оформленні списку використаних джерел слід дотримуватися певних правил бібліографічного опису видань — для оформлення монографій, навчальних посібників, статей з періодики, збірників наукових праць, енциклопедій та архівних матеріалів існують спеціальні форми бібліографічного опису (зразок бібліографічного опису подано у Додатку 4).

ДОДАТКИ — окремий том або блок фотодокументів, додаткових ілюстрацій, архівних матеріалів, бібліографічний покажчик, термінологічний словник тощо. Додатки нумерують буквами А, Б, В і так далі. Навіть якщо додаток лише один, його назва — додаток А.

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

Список ілюстрацій подається відповідно до спеціальної схеми.

Схема розширеного опису твору малярства:

Автор. Назва твору, дата створення (якщо відомо), матеріал (п., о. або папір, олів. чи ін.), розміри у сантиметрах (40,5 x 25,5), інвентарний № або шифр (Ж-1543), місце зберігання (музей, галерея і т.д.).

Обов'язково слід вказувати джерело, де взяли ілюстрацію: посилання у квадратних дужках, якщо взяли з книжки, адреса сайту, якщо з Інтернету, прізвище фотографа, якщо фотографували безпосередньо сам твір. Зразок списку ілюстрацій подано в Додатку 5.

ІЛЮСТРАЦІЇ

Фотографії, оригінальна графіка, схеми, таблиці тощо нумеруються послідовно (іл. ... або рис. ...) і мають відповідати нумерації у “Списку ілюстрацій”. У тому місці, де викладається тема, пов’язана з ілюстрацією, подають посилання в круглих дужках: (іл. 2) або „як це видно з іл. 3”, „як це показано на рис. 5”. Ілюстрації подаються наприкінці наукової роботи та не входять у її обсяг. Таблиці подаються безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони розміщені на окремих сторінках, то цю сторінку нумерують на загальних підставах.

Правила оформлення реферату

Реферат вступника до аспірантури / докторантури подається до захисту у вигляді рукопису (комп'ютерний друк) у переплетенні.

Роботу друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (297 x 210 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали до 30 рядків на сторінці. Розмір шрифту — 14, гарнітура Times New Roman.

Обсяг реферату становить приблизно 20-25 сторінок для вступника до аспірантури і 30-35 сторінок для вступника до докторантури (вступ, розділи, висновки).

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів:

- ліве — 25 мм
- праве — 10 мм
- нижнє — 20 мм
- верхнє — 20 мм

Заголовки структурних частин роботи — ЗМІСТ, ВСТУП, назви розділів, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ, СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ, ІЛЮСТРАЦІЇ — друкують великими літерами симетрично до тексту.

Відстань між заголовками і текстом не повинна перевищувати двох рядків. Кожну структурну частину роботи потрібно починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами (без крапки чи будь-яких інших розділових знаків) у правому верхньому куті аркуша. Титульний аркуш не нумерується, хоча він є фактично першою сторінкою реферату та враховується при наскрізній нумерації.

Правила оформлення цитат і посилань

Цитати — це підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або критичний аналіз чужих висловлювань. Наукова етика вимагає точно відтворювати цитований текст, не спотворюючи змісту, який заклав автор.

Загальні вимоги до цитування:

1. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у граматичній

формі, в якій він поданий у цитованому джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наприклад: Л. Левчук стверджує, що “сюрреалізм — це своєрідна художня ілюстрація психоаналізу” [..., с. ...].

2. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск повинен позначатися трьома крапками. Якщо перед пропущеним текстом чи після нього стояв розділовий знак, то він не зберігається. Наприклад: На думку Ю. Антоняна, “міфологія є ефективним способом пізнання людини... оскільки міфологічні категорії і поняття є не що інше, як проекції розуму та душі людини” [. ., с. ...].

3. Кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело.

4. При непрямому цитуванні (переказ, виклад чужих думок своїми словами) слід бути максимально точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання результатів його дослідження, робити відповідні посилання на джерело. Наприклад: Митцеві, на думку А. Бергсона, не потрібно спілкуватися зі світом або вивчати його, адже він виступає творцем цього світу [..., с. ...].

5. Цитування повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо й те й інше знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє — знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

6. Якщо автор хоче виявити своє ставлення до окремих слів чи думок цитованого, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику чи знак запитання. Наприклад: Гарольд Блум стверджує, що “Фрейд, по суті, — це прозаїчний (нецікавий) Шекспір (!). Фрейдівське бачення людської психології виходить з його прочитання шекспірівських п’єс” [..., с. ...].

7. Якщо автор роботи, наводячи цитату, виділяє в ній якісь слова, слід робити спеціальне застереження: (курсив наш. — І. К.), (підкреслення наше. — І. К.), (розрядка наша. — І.К.), (виділення автора. — І. К.). Наприклад: М. Мамардашвілі стверджує, що наша психіка — найтемніша й руйнівна сила людини. Як зазначає науковець, “незбагнено, чому ця **худібка на двох ногах** (виділення наше. — І. К.) продовжує все ж радіти життю” [..., с. ...].

Посилання на джерело оформляється у квадратних дужках двома цифрами, де перша — номер джерела зі списку використаної літератури, а друга — сторінка, з

якої було взято цитату. Якщо цитата у джерелі починається на одній сторінці, а завершується на іншій, треба зазначати обидві сторінки: [15, с. 123-124], де 15 — номер джерела зі списку використаних джерел, а 123-124 — сторінки, з яких взято цитату. Якщо автор аналізує певні тенденції у трактуванні явища, не подаючи цитат, можна лише вказувати на номер джерела зі списку літератури, наприклад: ...у працях В. Овсійчука [36-38], Г. Стельмащук [54-58].

Мова і стиль реферату

Наукова проза переважно складається з ланцюга роздумів і доказів. У науковій роботі у стрункій системі логічних суджень, що перебувають у причинно-наслідкових зв'язках, розкривається загальне, а не одиничне, закономірне й типове. Об'єктивність як стильова риса наукової мови виходить із специфіки наукового пізнання, яке встановлює об'єктивну наукову істину. Звідси — безособовість мовного вираження, відсутність суб'єктивності в наукових текстах, намагання зосередити основну увагу на предметі дослідження.

Можна назвати наступні мовні риси наукового стилю:

- строга нормованість (відповідність усім нормам сучасної української літературної мови — орфографічним, лексичним, синтаксичним, пунктуаційним тощо);
- точність, ясність і лаконічність у вираженні думок;
- використання спеціальної термінології;
- використання слів у їхніх предметно-логічних, конкретних значеннях;
- «безособовість»;
- монологічний характер висловлювання;
- послідовність, завершеність, повнота висловлювання;
- тісний зв'язок окремих частин, який досягається широким використанням складних речень зі словами-скріпами (сполучниками, займенниками, прислівниками), дієприкметникових і дієприслівникових зворотів, перелічень;
- документування тверджень (цитати, посилання);
- огляд досягнутого попередниками (з відповідними посиланнями) є вихідним пунктом роздумів автора.

Отже, робота повинна бути написана грамотно, відзначатися логікою, доказовістю викладу. Авторам робіт доцільно використовувати такі прийоми:

- *вибірковий*: опрацював певний фактичний матеріал — опиши його;
- *послідовний*: не завершивши роботу над попереднім, не переходити до наступного розділу;
- *цілісний*: пишеться перший варіант усієї роботи, потім він доопрацьовується в частинах і деталях.

У науковому тексті слід уникати:

- мовних штампів. Без спеціальної термінології неможлива жодна наукова праця, але варто простежити за точністю формулювання думки. Не пишіть надто довгі складні речення із заплутаними конструкціями, з використанням псевдонаукового стилю, нагромадженням термінів (часто саме такі претензійні та малозрозумілі слова використовуються неправильно, затуманюють зміст, знижують якість дослідження);
- надмірного використання дужок (зловживання ними означає, що дослідник працює непослідовно, зайвий раз нагадує про подробиці й другорядні уточнення);
- чоловічого „шовінізму” у мові, зокрема науковій (зловживання чоловічим родом при з’ясуванні, хто „автор(ка)” чи „дослідник(ця)”, „він” чи „вона”); слід перевіряти ініціали авторів досліджень, на які доводиться покликатися);
- наказовості, повчальності (надмірне чи недоречне вживання „повинно, має, мусить, необхідно, слід і т.д.”);
- тавтології: стежити за тим, аби те саме слово (навіть поняття) не повторювалося у тому самому реченні або двох сусідніх.

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ

РЕФЕРАТ

«ТЕМА»

вступника до аспірантури
на очну форму навчання
спеціальність

Виконав:

Рецензент:

Оцінка за реферат

«_____»

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- АНУМ — Асоціація незалежних українських мистців
- ВХУТЕМАС — Вищі художньо-технічні майстерні
- ГДУМ — Гурток діячів українського мистецтва
- ІМФЕ — Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Рильського
- ЛВСХ — Львівське відділення Спілки художників
- ЛДПДМ — Львівський державний інститут прикладного і декоративного мистецтва
- ЛНАМ — Львівська національна академія мистецтв
- МУР — Мистецький Український Рух
- НМ — національний музей
- НАНУ — Національна академія наук України
- НТШ — Наукове товариство імені Т. Шевченка
- ОМУА — Об'єднання мистців-українців Америки
- ТПУМ — Товариство прихильників українського мистецтва
- УАМ — Українська академія мистецтв
- УВУ — Український Вільний Університет
- УНР — Українська Народна Республіка
- УТПМ — Українське товариство прихильників мистецтва
- ЦДАВОВУ — Центральний державний архів Вищих органів влади та управління
- ЦДІАЛ — Центральний державний історичний архів у Львові

Додаток 3

(Тема роботи: “Палацові та садибно-паркові ансамблі Галичини XVIII — першої половини XIX ст.” Автор Левкович Н.Я.)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ІСТОРИОГРАФІЯ І ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ Висновки до розділу 1	6
РОЗДІЛ 2 СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ ПАЛАЦОВОГО ТА САДИБНО-ПАРКОВОГО БУДІВНИЦТВА ГАЛИЧИНИ кінця XVIII — першої половини XIX ст.	11
РОЗДІЛ 3 АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ПАЛАЦОВО-ПАРКОВИХ АНСАМБЛІВ кінця XVIII — першої половини XIX ст.	22
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ	38
ДОДАТОК А ІЛЮСТРАЦІЇ	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Певний Б. Майстри нашого мистецтва. Роздуми про митців та мистецтво. Нью-Йорк : УВАН у США, Київ : Сучасність, 2005. 432 с.
Два автори	Білан М. С., Стельмащук Г. Г. Український стрій. Львів : Априорі, 2011. 314 с. : іл.
Три автори	Кривавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво : у 3 ч. Ч. 3. Львів : Світ, 2005. 268 с.
П'ять і більше авторів	Психологія менеджмента / Власов П. К., Липницький А. В., Лущикіна І. М. и др. ; под ред. Г. С. Никифорова. Харків : Гуманитар. центр, 2007. 510 с.
Без автора	Історія європейської ментальності / за ред. Петера Дінцельбахера ; перекл. з нім. В. Кам'янець. Львів : Літопис, 2004. 720 с. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ — початку ХХ століття : антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко. Київ : Грані-Т, 2007. 190 с.
Багатотомний документ	Історія українського мистецтва : у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАНУ, 2006-2011. Т. 4. Мистецтво ХІХ століття. 2006. 760 с. : іл.
Матеріали конференцій, з'їздів	Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва : зб. матеріалів ІІ Міжнар. наук.-теорет. конф., 27.04.2017 р. Київ : КНУТКТ імені І. К. Карпенка-Карого. 112 с.
Словники	Декоративно-ужиткове мистецтво : словник у 2 т. Т. 2. / за заг. ред. Я. П. Запаска. Львів : Афіша, 2000. 400 с., 279 іл. Ильин И. Постмодернизм : словарь терминов. Москва : Интрада, 2001. 384 с.
Каталоги, альбоми	Музей українського народного декоративного мистецтва = Museum of Ukrainian Folk Decorative Art : альбом / кер. проекту А. Ф. Вялець, упоряд., написання ст. : Л. С. Білоус, І. І. Бекетова, А. В. Гассанова та ін. ; наук. ред. Л.

	С. Білоус. Київ : Мистецтво, 2009. 351 с. : іл.
Бібліографічні покажчики	Володимир Овсійчук: біобібліографічний покажчик / НАН України. Ін-т народознав. ; упоряд. і відп. ред. С. Черепанова ; авт. вступ. ст. С. П. Павлюк. Львів : Каменяр, 2004. 135 с. : іл.
Дисертації	Левкович Н. Я. Декоративно-ужиткове мистецтво євреїв Східної Галичини XVIII — першої третини XX ст.: типологія, символіка, художні особливості : дис. ... доктора мистецтвозн. : 17.00.06 / Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2016. 685 с.
Автореферати дисертацій	Гончарук О. Львівський скульптурний портрет другої половини XX століття: композиційні моделі та образно-пластична структура : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 17.00.05. Львів, 2017. 20 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	Голубець О.М. Тоталітарне мистецтво і нонконформізм. <i>Голубець О. Мистецтво XX століття: український шлях.</i> Львів : Колір ПРО, 2012. С. 63—135. Шульга З. Художній текстиль як зброя. <i>Вісник ЛНАМ.</i> Вип. 31. 2017. С. 51—70.
Електронні ресурси	Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша. <i>Бібліотечний вісник.</i> 2003. № 4. С. 43. URL : http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm .

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ

(Кравченко М.Я. Мистецтво прикрас в Україні останньої третини ХХ — початку ХХІ століття: європейський контекст, художні особливості, персоналії : дис. ... канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.06 «Декоративне мистецтво». Львів, 2017).

Іл. 1. В. Балибердін. Гарнітур «Весільний». Срібло. Київ. 1986. URL : http://miku.org.ua/yvelirne_mistectvo_suchasni_ukr_majstri_20st.html

Іл. 2. Ю. Федоров. Кольє «Половчанка». Срібло, малахіт, аметист. Сімферополь, 1975. URL : http://miku.org.ua/yvelirne_mistectvo_suchasni_ukr_majstri_20st.html194

Іл. 3. В. Шоломій. Броші на тему «Маленький принц». Срібло, цирконій. Львів. 1990-ті рр. URL : <http://www.artmetal.org.ua>

Іл. 4. Я. Потрогош. Нашийна прикраса. Срібло, льон. Львів-Ужгород. 2000. Фото Я. Потрогоша.

Іл. 5. Ш. Пержан. Прикраса «Окуляри +/- ». Срібло, емаль, напівкоштовне каміння. Чернівці. Поч. 2000-х років. URL : www.artmetal.org.ua

Іл. 6. М. Арчер. Комплект прикрас. Намисто та сережки. Напівкоштовне каміння, опал, срібло, позолота. США. 1995. URL : <http://ukrainianchi.com/Маша-Арчер->

Єфімова А. Художні практики в урбаністичних просторах кінця ХХ — початку ХХІ століття (досвід Західної України) : дис. ... канд. мистецтвозн. : спец. 17.00.05 «Образотворче мистецтво». Львів : ЛНАМ, 2017.

Іл. 1. Пам'ятник 12-му стільцеві. Одеса. 1999 р. М. Рева. Фото А. Єфімова.

Іл. 2. Арт-інтервенції у міський простір мистецького угруповання «Р.Е.П.» Київ. 2005 р. URL : <http://www.uniart.com.ua>

Іл. 3. Проекти «FGE» в міському просторі. Об'єкт «Трініті» («Трійця»). Київ. початок 2000-х рр. URL : <http://fge7.narod.ru>

Іл. 4. Арт-інтервенція «Вибір мистецтва» групи «Контрабанда». Перший міжнародний фестиваль соціальної скульптури в Києві. 2007 р. [160].

Іл. 5. Віктор Сидоренко «Деперсоналізація». Проект «Сучасне мистецтво в просторі міста». 2008 р. Київ. URL : <http://sydorenko.gallery>

Іл. 6. Назар Білик. «Дош». Проект «Kiev Fashion Park». 2011 р. Київ. Фото Н. Білика.